

Regeringens proposition 1991/92: 6

om ändring i reglementet för allmänna
pensionsfonden m. m.

Prop.
1991/92: 6

Regeringen föreslår riksdagen att anta de förslag som har tagits upp i bifogade utdrag ur regeringsprotokollet den 16 augusti 1991.

På regeringens vägnar

Lena Hjelm-Wallén

Erik Åsbrink

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås en lagregel som uttryckligen anger att AP-fondens tillgångar endast får tas i anspråk för pensionsutbetalningar, förvaltningskostnader och andra utgifter avseende försäkringen för tilläggspension.

Vidare föreslås en ändring beträffande allemanssparandet som innebär att gränsen för det högsta tillåtna sparandet, 150 000 kr, tas bort.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 december 1991.

Lag om ändring i lagen (1983:1092) med reglemente för allmänna pensionsfonden

Härigenom föreskrivs att 3 § lagen (1983:1092) med reglemente för allmänna pensionsfonden skall ha följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

3 §

Pensionsutbetalningar, förvaltningskostnader och andra utgifter avseende försäkringen för tilläggs-pension skall, i den mån andra medel inte står till förfogande, betalas genom tillskott som riksförsäkringsverket erhåller från fondstyrelserna. De medel som behövs för ett kalenderår skall tillskjutas av varje fondstyrelse i förhållande till de avgifter som under det närmast föregående året har överförts till dess förvaltning.

De medel som har tillförts allmänna pensionsfonden får användas bara för pensionsutbetalningar, förvaltningskostnader och andra utgifter avseende försäkringen för tilläggs-pension. Om inte andra medel står till förfogande, skall riksförsäkringsverket från fondstyrelserna få medel för dessa ändamål. De medel som behövs för ett kalenderår skall tillskjutas av varje fondstyrelse i förhållande till de avgifter som under det närmast föregående året har överförts till dess förvaltning.

Varje fondstyrelse skall med de medel som den förvaltar betala kostnaderna för dess verksamhet och för revision av dess förvaltning.

Denna lag träder i kraft den 1 december 1991.

2. Förslag till

Lag om ändring i lagen (1983:890) om allemanssparande

Härigenom föreskrivs att 4 § lagen (1983:890) om allemanssparande¹ skall ha följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*4 §²

Varje sparare får sätta in högst 1 200 kronor i månaden i allemanssparandet.

Under perioderna den 1 maj – den 31 juli 1991 och den 1 februari – den 30 april 1992 får en sparare, utöver insättningar enligt första stycket, sätta in sammanlagt högst 5 000 kronor per period i allemanssparandet.

Spararens insättningar, i förekommande fall minskade med uttag, får sammanlagt inte överstiga 150 000 kronor.

Varje sparare får sätta in högst 1 200 kronor i månaden i allemanssparandet.

Under perioderna den 1 maj – den 31 juli 1991 och den 1 februari – den 30 april 1992 får en sparare, utöver insättningar enligt första stycket, sätta in sammanlagt högst 5 000 kronor per period i allemanssparandet.

Denna lag träder i kraft den 1 december 1991.

¹ Lagen omtryckt 1986: 522.

² Senaste lydelse 1991: 185.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 16 augusti 1991

Närvarande: statsrådet Hjelm-Wallén, ordförande, och statsråden Dahl, Lönnqvist, Thalén, Freivalds, Lööv, Larsson, Åsbrink

Föredragande: statsrådet Åsbrink

Proposition om ändring i reglementet för allmänna pensionsfonden m.m.

1. Allmänna pensionsfonden

1.1 Inledning

Allmänna pensionsfonden (AP-fonden) bildades i samband med att lagstiftningen om allmän tilläggspension (ATP) genomfördes år 1960. AP-fonden har till uppgift att förvalta de avgifter som erläggs för att finansiera försäkringen för tilläggspension.

Det fanns vid ATP-systemets införande två syften med att skapa en pensionsfond. Det ena syftet var att skapa en buffert i systemet för att undvika tillfälliga kraftiga höjningar av avgifterna. Det andra syftet var att en fondering skulle bidra till sparandet i samhällsekonomin och tjäna som ersättning för det bortfall av privat sparande som antogs följa av ATP-systemets införande.

AP-fondens organisation och verksamhet regleras i lagen (1983:1092) med reglemente för allmänna pensionsfonden (APR). I konstitutionellt hänseende utgör AP-fondens tillgångar statliga medel som i lag avsatts till särskild förvaltning (jfr 9 kap. 8 § regeringsformen). Såsom tidigare framhållits (se bl.a. prop. 1983/84:50, s. 71) får fondens tillgångar användas endast på det sätt som anges i APR, dvs. för pensionsutbetalningar, förvaltningskostnader och andra utgifter avseende försäkringen för tilläggspension (3 § APR). Det gäller både de medel som förvaltas av de fem AP-fondstyrelserna och de fem löntagarfondstyrelserna. Tillgångarna kan således inte tas i anspråk av staten för något annat ändamål än som föreskrivs där.

I ett antal motioner till riksdagen under våren 1991 har frågan om AP-fondens framtida roll diskuterats. Det har bl.a. yrkats att löntagarfonderna skall avskaffas och att fondernas tillgångar skall delas ut till sparare på allemansfondkonto och användas för att finansiera forskning och utbildning. Det har också föreslagits att löntagarfondstyrelserna skall få ett ökat utrymme i den regionalpolitiska utvecklingen vad gäller en ökad förädling av landets råvaror genom att hälften av medlen som förvaltas av löntagarfondstyrelserna används till en svensk strukturfond. Vidare har framförts att AP-fonden bör få en ny uppgift inom industri- och näringspolitiken genom att tillskjuta ett "ansvarsfullt investeringskapital". Riksdagen har i

1.2 Överväganden

Mitt förslag: Jag föreslår ett förtydligande i 3 § APR så att det inte skall råda någon tvekan om att de medel som tillförts AP-fonden bara får användas för pensionsutbetalningar, förvaltningskostnader och andra utgifter avseende försäkringen för tilläggspension.

Skälen för mitt förslag: De medel som överförs till fondstyrelserna bör i enlighet med statsmakternas tidigare ställningstaganden vara helt reserverade för att trygga ATP-pensionärernas välfärd i framtiden. Medlen bör förvaltas så att högsta möjliga avkastning uppnås.

Som jag tidigare anfört har i motioner till riksdagen framförts förslag om alternativa användningsområden för AP-fondens medel. Dessa förslag står i strid med statsmakternas intentioner vad gäller fondmedlens användningsområde och bör inte genomföras. Riksdagen har också, som jag tidigare nämnt, avslagit dessa motioner.

För att garantera att fondmedlen, dvs. de medel som tillförts fondstyrelserna, inte tas i anspråk för andra ändamål än de jag nu har redovisat, föreslår jag ett förtydligande i lagtexten. Härigenom kommer de överväganden som jag nu framhållit till tydligare uttryck. Någon saklig ändring är således inte avsedd.

2. Allemanssparandet

2.1 Inledning

Under 1990-talet förväntas kapitalbehovet i den svenska ekonomin bli stort. Stora investeringar behöver göras i den svenska industrin och i utbyggnaden av infrastrukturen. För att finansiera de erforderliga investeringarna under 1990-talet krävs ett ökat sparande.

Hushållens sparbetende är av stor betydelse för att öka det totala sparandet i landet. Hushållssparandet har under senare delen av 1980-talet varit lågt, men en påtaglig förbättring äger nu rum. Staten har under senare år på flera sätt sökt stimulera hushållens sparande. En av de mer betydande insatserna var införandet av allemanssparandet år 1984.

Vidare innebär skattereformen att det nu är betydligt förmånligare att spara och dyrare att låna. Den lägre beskattning som gäller för allemanssparandet och pensionssparandet jämfört med annat sparandet är väsentligt i detta sammanhang. Skattereformen ger goda förutsättningar för ett ökat hushållssparande. Det finns ändå skäl att ytterligare förbättra möjligheterna för hushållens sparande.

Mitt förslag: Maximigränsen för de samlade nettoinsättningarna inom allemanssparandet slopas.

Skälen för mitt förslag: Allemanssparandet har blivit den utan jämförelse mest omfattande sparformen i Sverige. Sedan starten år 1984 och t.o.m. första kvartalet 1991 har hushållen nettosparat 70,4 miljarder kronor i allemanssparandet. Genom räntor och värdestegringar har den totala behållningen på sparandet stigit och uppgick den 31 mars 1991 till 105,3 miljarder kronor.

Sparande inom ramen för allemanssparande kan idag ske på ett allemanssparkonto i bank och i högst två allemansfonder, där de sparade medlen placeras i svenska aktier och andra svenska värdepapper.

En sparare får för närvarande sätta in högst 1 200 kr. i månaden i allemanssparandet. Vid fem tillfällen har spararen fått möjlighet till extrainsättningar, nu senast i samband med återbetalningen av sparandet enligt lagen (1989:474) om tillfälligt sparande (prop. 1990/91:134, FiU24, rskr. 228, SFS 1991:185).

Spararens sammantagna nettoinsättningar i de båda allemanssparformerna får inte överstiga 150 000 kr. Maximigränsen har sedan allemanssparandet infördes successivt justerats upp, och den senaste ändringen till nu gällande gräns gjordes genom en lagändring, som trädde i kraft den 1 januari 1991 (prop. 1990/91:45, FiU7, rskr. 56, SFS 1990:1315).

Mot bakgrund av vad jag tidigare anfört rörande behovet av att ytterligare förbättra möjligheterna för hushållssparandet och av att behålla de sparare som finns inom allemanssparandet bör maximigränsen för de samlade nettoinsättningarna helt slopas. Härigenom förbättras förutsättningarna för en fortsatt god utveckling av allemanssparandet.

3 Ikraftträdande

De föreslagna lagändringarna bör träda i kraft den 1 december 1991.

4 Upprättade lagförslag

I enlighet med vad jag nu har anfört har inom finansdepartementet upprättats förslag till

1. lag om ändring i lagen (1983:1092) med reglemente för allmänna pensionsfonden, och
2. lag om ändring i lagen (1983:890) om allemanssparande.

5 Hemställan

Med hänvisning till vad jag nu har anfört hemställer jag att regeringen föreslår riksdagen att anta förslagen till

1. lag om ändring i lagen (1983:1092) med reglemente för allmänna pensionsfonden, och
2. lag om ändring i lagen (1983:890) om allemanssparande.

6 Beslut

Regeringen ansluter sig till föredragandens överväganden och beslutar att genom proposition föreslå riksdagen att anta de förslag som föredraganden har lagt fram.

